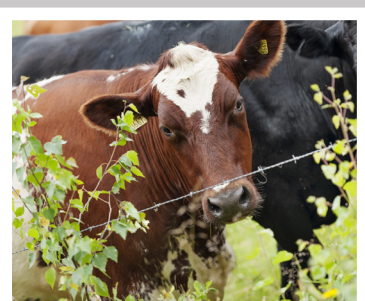
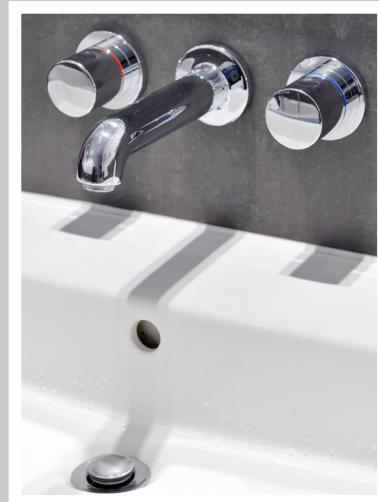

TEMARAPPORT 2015:3

UTBILDNING

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Yrkesutbildningen i backspegeln – arbete och studier ett år efter gymnasieskolan

Yrkesutbildningen i backspegeln

– arbete och studier ett år efter gymnasieskolan

Report 2015:3

The vocational training in retrorespect – work and studies one year after upper secondary school

Statistics Sweden
2015

Producent
Producer SCB, enheten för utbildning och arbete
Statistics Sweden, Education and jobs
SE-701 89 Örebro
+46 19 17 60 00

Förfrågningar
Enquiries Mattias Fritz +46 19 17 62 67
mattias.fritz@scb.se
Rebekka Holm +46 19 17 61 49
rebekka.holm@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, Tema utbildning, rapport 2015:3. *Yrkesutbildningen i backspegeln*.
It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Education Report 2015:3, *The vocational training in retrorespect*.

Omslag/Cover: Ateljén, SCB. Foto/Photo: iStock, Scandinav

URN:NBN:SE:SCB-2015-A40BR1503_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temarapporter presenteras resultat från olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken.

Den här temarapporten innehåller resultat från undersökningen "Gymnasial yrkesutbildning" som genomfördes under 2015. Rapporten belyser sysselsättningen i april 2015 för personer som gått tredje året i ett gymnasialt yrkesprogram läsåret 2013/14. Dessa personer var de första gymnasieeleverna som gick ut efter den nya gymnasiereformens inträde (Gy11). Rapporten omfattar också upplevd kvalitet av utbildningen och kopplingen mellan arbetsuppgifter och utbildning.

Rapporten har utarbetats av Mattias Fritz, skribent och projektledare för undersökningen, Rebekka Holm, skribent samt Anna Eriksson, Kenny Petersson, Johan Helsing och Emma Snövilja, textgranskning.

Statistiska centralbyrån i november 2015.

Inger Eklund

Mikael Schöllin

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Inledning	8
Beskrivning av yrkesprogrammen	11
De nationella yrkesprogrammen.....	11
Lärlingsutbildning.....	14
Arbete och studier	17
Ett år efter gymnasieskolan.....	17
Fortsatta studier.....	17
Anknytning till arbetsmarknaden.....	19
Anställningsform och arbetstid.....	22
Arbetslöshet och etablering på arbetsmarknaden.....	23
Gymnasieutbildningen i backspegeln.....	25
Motivation och studieresultat.....	25
Utbildningens relevans i yrkeslivet.....	26
Målsättning och information angående högskolestudier.....	28
Yrkesutbildningens kvalitet	31
Arbetsplatsförlagd utbildning.....	31
Skolförlagd utbildning.....	33
Fakta om statistiken	35
Detta omfattar statistiken.....	35
Definitioner och förklaringar.....	35
Så görs statistiken.....	37
Statistikens tillförlitlighet.....	38
Bra att veta.....	38
Referenser	39
In English	40
Summary.....	40

Sammanfattning

Den nya gymnasiereformen (Gy11) började gälla från och med läsåret 2011/12. Syftet med reformen var bland annat att elever på yrkesprogrammen skulle bli bättre förberedda för yrkeslivet genom att behörighetskraven till gymnasieskolan skärptes, att yrkesämnena fick större plats, att ett obligatoriskt krav på minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande och att lärlingsutbildning infördes. Det blev också ett frivilligt tillval att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier. Läsåret 2013/14 gick de första eleverna ur gymnasieskolan enligt den nya gymnasiereformen och resultaten i den här rapporten grundas på uppgifter från ett urval av personer som gått årskurs tre på yrkesprogram läsåret 2013/14.

Det var 71 procent av de ungdomar som gått årskurs tre på yrkesprogram som tog en yrkesexamen läsåret 2013/14. Kvinnor tog i högre grad än män en examen med grundläggande behörighet till högskolestudier. Andelen ungdomar som inte nådde kraven för en yrkesexamen under läsåret 2013/14 var alltså 29 procent. Studiebevis med 2500 gymnasiepoäng var ungefär lika vanligt som att inte slutföra utbildningen.

Det var 64 procent av de ungdomar som studerat på yrkesprogram som hade arbete som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 6 – 12 april 2015. Bland dem som tagit en yrkesexamen hade 70 procent arbete som huvudsaklig sysselsättning. En del ungdomar hade någon annan huvudsaklig sysselsättning men arbetade minst en timme under mätveckan. Det var 71 procent som arbetade minst en timme under mätveckan och av dem som tagit en yrkesexamen hade 78 procent arbetat minst en timme. Av dem som arbetat minst en timme hade 65 procent heltidsarbete under mätveckan. Heltidsarbete var mycket vanligare för män än för kvinnor. Det var 11 procent som hade utbildning som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan. De som gått Hotell- och turismprogrammet arbetade i högre grad än genomsnittet, medan de som gått en riksrekryterande utbildning arbetade i lägre grad. Mer än hälften av dem som arbetade uppgav att arbetsuppgifterna till stor del stämde överens med det yrkesområde som gymnasieprogrammet de gått riktades mot.

Andelen arbetslösa under mätveckan var 17 procent, men 29 procent hade varit arbetslösa någon gång under det första kvartalet 2015. Arbetslöshet under det första kvartalet 2015 var vanligare för män än för kvinnor och vanligare för dem som inte hade tagit en yrkesexamen än för dem som hade en yrkesexamen.

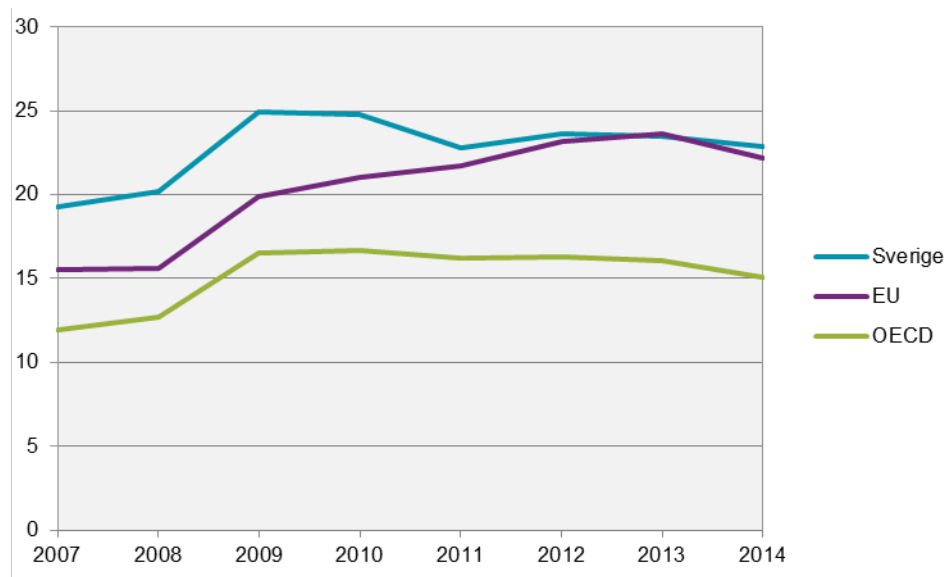
Kvaliteten på den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen upplevdes generellt sett hög. Stödet från handledare och arbetsmiljön fick bäst betyg där fler än hälften av ungdomarna tyckte kvaliteten var hög, medan under 10 procent tyckte att det var låg kvalitet. Den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen fick generellt sett bättre omdömen än den skolförlagda delen av utbildningen när det gäller olika frågor om utbildningens kvalitet.

Inledning

Den svenska gymnasieskolan har genomgått stora och genomgripande förändringar i och med att gymnasireformen (Gy11) trädde i kraft år 2011. Många av förändringarna berörde de yrkesförberedande programmen. Reformen innebar en större grad av differentiering mellan och specialisering inom de yrkesförberedande och högskoleförberedande programmen. Den här rapporten handlar om vad ungdomar som gått en gymnasial yrkesutbildning tycker om den utbildning de gått, om vad de gör nu nästan ett år efter avslutad gymnasieskola samt hur de tycker att övergången mellan gymnasieskolan och arbetslivet varit. Rapporten baseras på resultat från undersökningen "Gymnasial yrkesutbildning" som genomfördes under april - juni 2015. De personer som deltagit i undersökningen har gått tredje året i ett gymnasialt yrkesprogram läsåret 2013/14 och är alltså de första ungdomarna som gick ut den nya gymnasieskolan.

Lagen om den nya gymnasieskolan trädde i kraft till höstterminen 2011. Det var i en tid med minskade elevkullar, svag konjunktur och efter ett decennium av politisk oro för Sveriges jämförelsevis höga ungdomsarbetslöshet. I början av 2010-talet fanns Sverige på topplistan över OECD-länder med högst ungdomsarbetslöshet, vilken hade ökat stadigt sedan millennieskiftet. Utredare, forskare, debattörer och politiker sökte svar på frågan om hur Sverige kunde vända trenden. Gymnasieskolan hamnade i fokus som en avgörande faktor i övergången mellan skola och arbetsliv.

Figur 1.1 Arbetslöshet¹ bland 15-24 åringar. Procent.

Reformen föregicks av utredningen Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola (SOU 2008:27). Utredarna hade till uppgift att föreslå en ny struktur för gymnasieskolan, och förslagen i utredningen kom till stor del att sätta fokus på yrkesutbildningen. De ansåg att yrkesutbildningen var alltför otydlig. Ett argument som lyftes fram var att skolorna vid den tiden hade utrymme att erbjuda

¹ Arbetslösheten redovisas enligt International Labour Organization's (ILO) konvention för arbetsmarknadsstatistiken.

lokala kurser och att det fanns en bred flora av lokala inriktningar. Utredningen poängterade gymnasieskolans uppdrag att svara för kompetensförsörjning till arbetsliv och högskolestudier och ville att detta skulle tydliggöras. Utredarna lade fram förslag om att arbetslivet skulle få ett starkare inflytande när det gällde att ställa krav på vilka mål utbildningen ska leda till, att lärlingsutbildning skulle erbjudas och att yrkesutbildningarna skulle leda till yrkesexamen. Utredningen konstaterade att Sverige saknade en nationellt definierad nivå som certifieras av externa bedömare, vilket är vanligt i de andra nordiska länderna.

I den dåvarande regeringens lagförslag, propositionen "Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan" (2008/09:199) som lades fram 2009, beskrivs gymnasieskolan enligt Lpf 94² som alltför likformig. Yrkesutbildningarna var alltför teoretiska och de högskoleförberedande utbildningarna var otillräckliga för framgångsrika högskolestudier. Regeringen ville reformera gymnasieskolan med ledord som anställningsbarhet, högre krav och kvalitet. För yrkesprogrammen innebar det mindre teori till förmån för de ämnen som gav programmen dess karaktär. Dessa skulle kallas karaktärsämnen, och de allmänteoretiska ämnena som förut kallats kärnämnen skulle nu kallas gymnasiegemensamma ämnen. En betydande skillnad mellan den gamla gymnasieskolans kärnämnen och Gy11:s gymnasiegemensamma ämnen var att nu kunde de variera i omfattning mellan programmen. Bakgrunden till detta var att regeringen ansåg att en för stor vikt hade fästs vid kvalitetsmått såsom andelen elever som fått ett slutbetyg och som uppfyller kraven för grundläggande behörighet till högskolan, även för de elever som gått ett yrkesinriktat program. Man ville att fokus istället skulle ligga på elevernas yrkeskunskande. Gymnasieexamen återinfördes för att öka förutsättningarna för målstyrning på nationell nivå och öka likvärdigheten nationellt. Det infördes också en särskild yrkesexamen för vilken kraven skulle formuleras i samverkan med arbetslivet.

Regeringen nämner i propositionen att man mottagit tydliga signaler från arbetsgivare om behovet av att ändra yrkesutbildningarna så att de svarar bättre mot arbetsmarknadens behov. Den snabba teknik- och metodutvecklingen omnämns som utmaningar och därför ville man anpassa utbildningarna till branschernas utveckling. Näringslivet gavs mer inflytande över yrkesutbildningen och ett programråd för varje yrkesprogram inrättades med ledamöter från branscher, arbetsgivarorganisationer och fackliga organisationer. Samtidigt ökades utrymmet för karaktärsämnen så att yrkeskunskapen ska kunna fördjupas snabbare.

Under flera år hade andelen elever som inte fullföljt en gymnasieutbildning oroat. I propositionen konstateras att det är den grupp av unga som avbrutit sina gymnasiestudier som har störst risk att hamna i längre perioder av arbetslöshet senare i livet. Dessa gick till övervägande del på ett yrkesinriktat eller individuellt program. Regeringen ville därför öka genomströmningen och se till så att fler gick ut med godkända betyg.

Regeringen nämner i sin proposition att ungdomar har olika intressen och fallenhet och olika sätt att lära. Man ansåg att en lärlingsutbildning skulle vara ett attraktivt alternativ till skolförlagd yrkesutbildning. Utredare och politiker hade tagit del av internationella erfarenheter av lärlingsutbildningen. Lärlingsutbildning

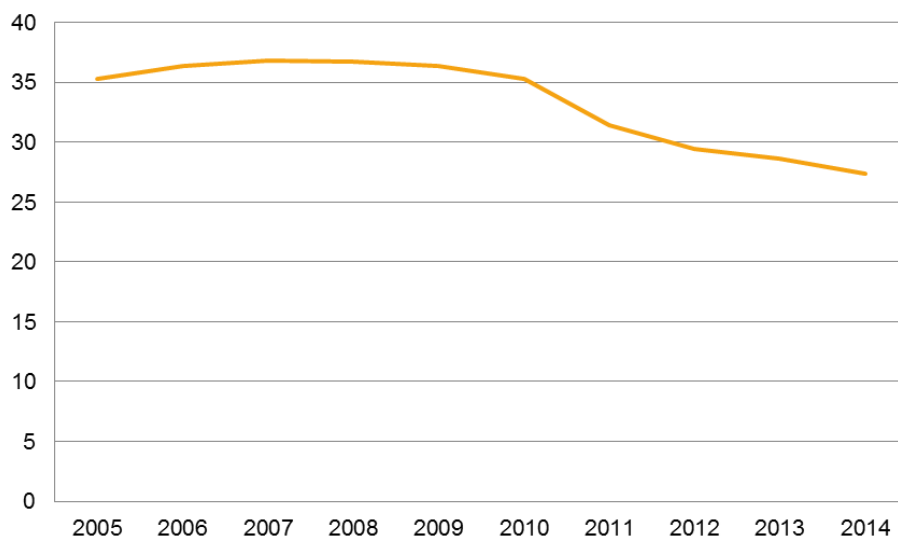
---

² Läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) infördes 1994 och för gymnasieskolan ersattes Lpf 94 av Gy11 från den 1 juli 2011.

hade historiskt sett haft en svag ställning i Sverige, till skillnad mot övriga nordiska länder och många av OECD-länderna. Propositionen bedömer att lärlingsutbildning kan underlätta ungdomars övergång mellan utbildning och arbete. Hösten 2008 genomfördes en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Skolverket utvärderade försöket och slutsatserna kan sammanfattas med att eleverna gav utbildningen positiva omdömen, men att avhoppet var fler och andelen som klarade slutbetyg efter 3 års studier var betydligt lägre än för övriga skolförlagda yrkesutbildningar. I samband med att lärlingsutbildningen infördes skärptes också kraven på den arbetsplatsförlagda utbildningen. Möjligheten att förlägga praktiken vid den egna skolan togs bort, utan praktik skulle ske på en arbetsplats.

Efter att gymnasiereformen infördes har det varit en mindre andel elever som påbörjat yrkesprogrammen för varje år. Från läsåret 2011/12 när reformen infördes till läsåret 2014/15 har andelen elever i yrkesprogram sjunkit från 31 procent till 27 procent. Att yrkesprogrammen automatiskt inte ger grundläggande behörighet för högskolestudier kan vara en orsak till detta.

Figur 1.2 Andel som börjar åk 1 på yrkesförberedande/yrkesprogram över tid. Procent.

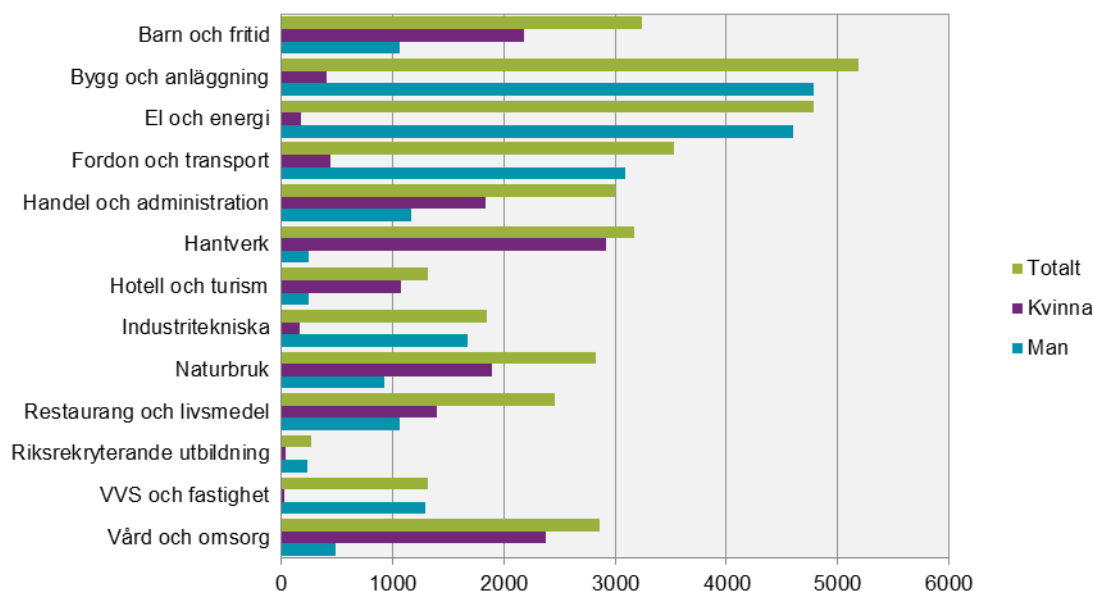
Den här rapporten utvärderar vad ungdomar som gått en gymnasial yrkesutbildning efter införandet av den nya gymnasieskolan, Gy11, tycker om sin gymnasietid och övergången till arbetslivet. Rapporten baseras på resultat från undersökningen "Gymnasial yrkesutbildning" som genomfördes under 2015. Ungdomarna som deltog i undersökningen fick svara på vad de gjort efter gymnasieskolan, och hur de ser på sin gymnasietid nästan ett år i backspegeln. I den här rapporten presenteras resultaten av frågor om studiemotivation, studieresultat, utbildningens kvalitet, sysselsättning, och utbildningens relevans i yrkeslivet.

Beskrivning av yrkesprogrammen

De nationella yrkesprogrammen

De 13 yrkesprogrammen varierar i elevantal från drygt 1000 elever till drygt 5000 elever i årskurs 3 läsåret 2013/14, undantaget riksrekryterande utbildningar³ som är mindre. Alla programmen utom Vård- och omsorgsprogrammet har dessutom ett antal olika inriktningar. Eleverna får välja en inriktning inom sitt yrkesprogram. Antalet elever inom de flesta inriktningarna är för litet i den genomförda urvalsundersökningen för att kunna särredovisas. Populationen⁴ fördelade sig över de 13 yrkesprogrammen enligt figur 2.1.

Figur 2.1. Antalet elever i populationen. Efter kön och yrkesprogram.

Förutom att storleken skiljer sig mellan programmen har de flesta program en ojämn könsfördelning. Kvinnor är överrepresenterade inom programmen för Barn och fritid, Hantverk, Hotell och turism, Naturbruk samt Vård och omsorg medan män är överrepresenterade inom programmen för Bygg och anläggning, El och energi, Fordon och transport, VVS och fastighet, Riksrekryterande utbildningar samt det Industritekniska programmet. För Handel- och administrationsprogrammet samt Restaurang- och livsmedelsprogrammet är dock skillnaden mellan kvinnor och män inte lika stor.

Elever som avslutat ett gymnasieprogram kan få en gymnasieexamen⁵. Yrkesprogram ger yrkesexamen och högskoleförberedande program ger högskoleförberedande examen. För en yrkesexamen krävs minst 2250 godkända gymnasiepoäng på en yrkesutbildning som omfattar totalt 2500 gymnasiepoäng.

³ Exempel på riksrekryterande utbildningar är Flygteknikutbildningen och Samiska näringar, se Definitioner och förklaringar för mer information.

⁴ Vissa populationsavgränsningar har gjorts, se Definitioner och förklaringar.

⁵ Förklaring av begreppet *gymnasieexamen*, se Definitioner och förklaringar.

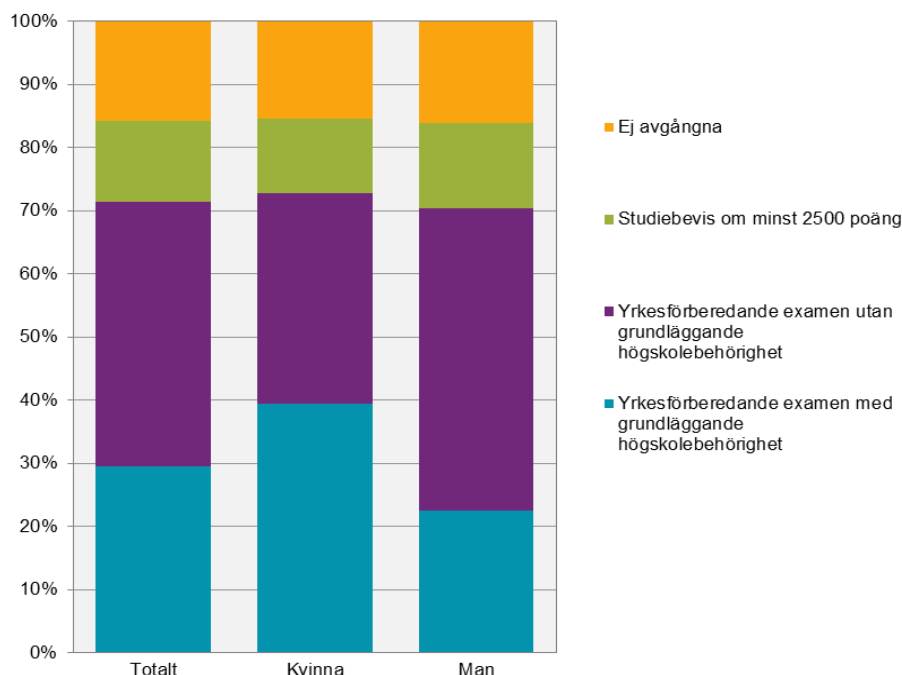
Av de programgemensamma ämnena måste minst 400 poäng vara godkända. En yrkesexamen ger inte automatiskt grundläggande behörighet till högskolestudier som en högskoleförberedande examen gör, men eleven har rätt att läsa utökade kurser inom sitt yrkesprogram för att få examen med grundläggande behörighet till högskolestudier.⁶

För både kvinnor och män som påbörjat årskurs 3 inom ett yrkesprogram läsåret 2013/14 är det drygt 70 procent som tagit yrkesexamen. Kvinnor har i högre grad än män tagit en examen med behörighet för grundläggande högskolestudier. Detta beskrivs i figur 2.2.

Om kraven för yrkesexamen inte uppfylls när eleven gått ut tredje året utfärdas ett studiebevis. Elever med studiebevis om minst 2500 poäng definieras tillsammans med yrkesexamen *avgångna* elever. Gruppen som benämns *ej avgångna*⁷ omfattas av elever som avbrutit eller inte fullföljt studierna på yrkesprogrammet under det tredje året, eller att man av annan anledning inte läst 2500 poäng.

Det är ungefär 13 procent som fått studiebevis om minst 2500 poäng. Något fler, omkring 16 procent har inte slutfört utbildningen under läsåret 2013/14 och klassas därför som *ej avgångna*. Av dessa återfinns en femtedel, eller 1 200 elever, i gymnasieskolan även följande läsår (2014/15).

Figur 2.2. Andel elever i årskurs 3 på ett yrkesprogram läsåret 2013/2014 efter nivå på betygskriterier och kön. Procent.

⁶ Vilka utökade kurser som krävs för en yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolan definieras under *Yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolan* i avsnittet Definitioner och förklaringar.

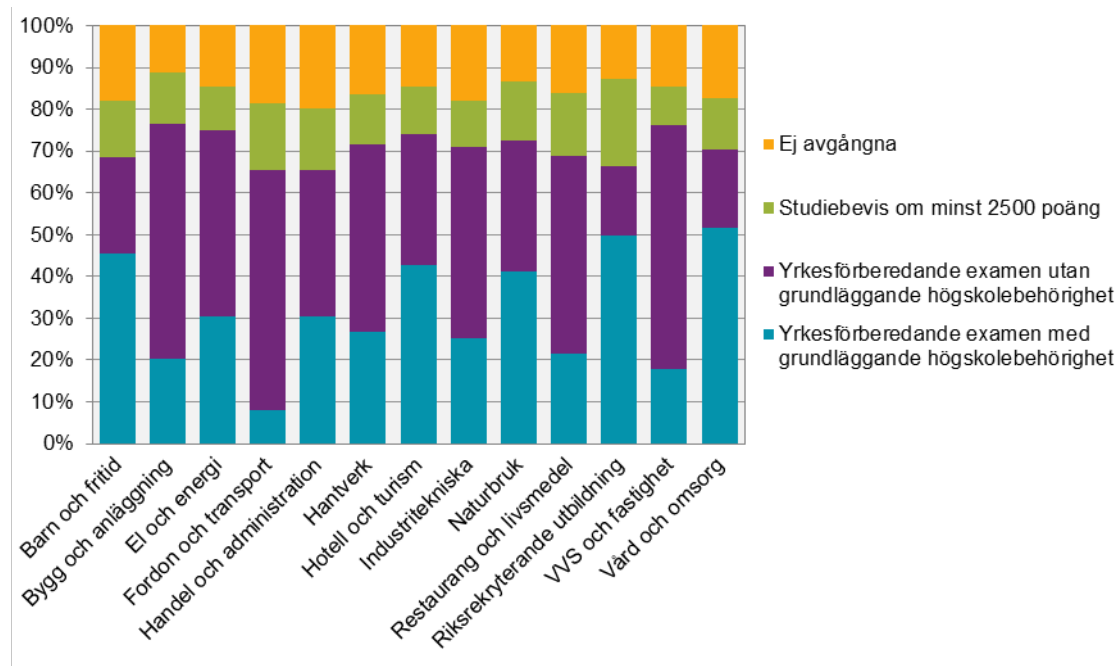
⁷ Förklaring av begreppen *avgångna/ ej avgångna* elever, se Definitioner och förklaringar.

Eftersom många program har en ojämn könsfördelning syns ofta liknande mönster för vilka typer av betygsdokument som utfärdats per program. Exempelvis har en hög andel av de som gått Vård- och omsorgsprogrammet en yrkesexamen med grundläggande behörighet för högskolestudier, medan programmen för Fordon- och transport, VVS- och fastighet samt Bygg- och anläggning har en låg andel examen med grundläggande behörighet för högskolestudier. Däremot ligger dessa tre program lika högt som alla de andra programmen när det gäller andelen med examen, både med och utan grundläggande högskolebehörighet inkluderat. Bygg- och anläggningsprogrammet har dessutom lägst andel ej avgångna elever av alla program.

Andelen elever med yrkesexamen varierar mellan 66 procent och 76 procent för de olika programmen. Variationen är större mellan programmen när det gäller andelen med yrkesexamen med grundläggande behörighet för högskolestudier, vilket faller sig delvis naturligt då det inom vissa områden finns populära utbildningar på högskolenivå. Vård- och omsorgsprogrammens relevans för sjuksköterskeutbildningen, eller Barn- och fritidsprogrammets relevans för förskollärautbildningen är exempel på detta.

För många yrkesområden kan vidareutbildning ske inom exempelvis yrkeshögskolan (YH-utbildning), där vanligtvis inget krav på grundläggande behörighet för högskolestudier föreligger. Däremot krävs normalt en gymnasieexamen och ofta även särskilda kunskaper för behörighet på yrkeshögskolan, som exempelvis arbetslivserfarenhet eller specifika gymnasiekurser.

Figur 2.3. Andel elever som påbörjat årskurs 3 på ett yrkesprogram läsåret 2013/2014 efter nivå på betygsdokument och program. Procent.

Bland de ej avgångna eleverna har 21 procent fortsatt i gymnasieskolan även följande läsår. Det var vanligast för El- och energiprogrammet, Fordon- och transportprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet samt Barn- och fritidsprogrammet, där ungefär 30 procent av de ej avgångna eleverna återfanns i

gymnasieskolan även följande läsår (2014/15). Minst vanligt var det för Handel- och administrationsprogrammet där bara 12 procent av de ej avgångna eleverna återfanns läsåret 2014/15.

Lärlingsutbildning

Lärlingsutbildning infördes som en försöksverksamhet i gymnasieskolans yrkesprogram under hösten 2008 där minst halva tiden av gymnasiestudierna skulle ske i arbetslivet, så kallat arbetsplatsförlagt lärande (APL).

Försöksverksamheten med lärlingsutbildning övergick i ett permanent valbart alternativ vid gymnasiereformen Gy11.

Skolverkets elevregister för gymnasieskolan omfattar bland annat studievägs-koden som specifikt pekar ut lärlingsutbildningar, förutom andra karaktärsdrag som exempelvis program och inriktning. Av de 35 713 elever som ingår i populationen hade 1 974 elever en studievägs-kod som var en lärlingsutbildning, men antalet är troligtvis underskattat.

Huvudmannen kan söka statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning från Skolverket. Bidraget betalas ut per lärlingselev och termin och ska täcka ersättning till arbetsgivare (som står för det arbetsplatsförlagda lärandet), utveckling av lärlingsutbildningen samt handledarutbildning. I april 2014 betalades statsbidrag ut till huvudmän för totalt 2 249 lärlingselever. Det finns anledning att tro att de allra flesta huvudmän som bedrivit lärlingsutbildning har sökt och beviljats statsbidrag, men det är inte känt i vilken omfattning lärlingsutbildning bedrivs utan statsbidrag.

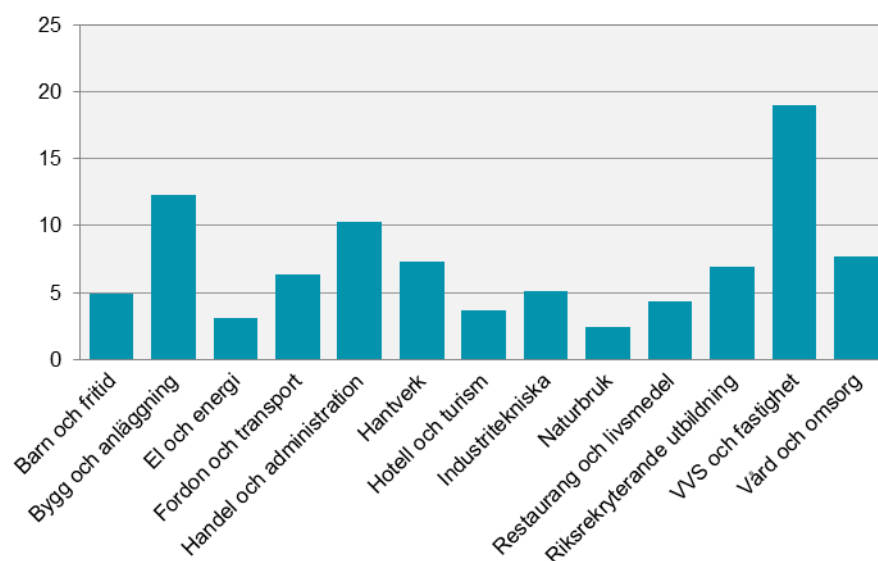
Eftersom att tillgängliga registeruppgifter lider av okända täckningsbrister ställdes frågor i undersökningen om urvalspersonerna gått lärlingsutbildning någon gång under gymnasiestudierna samt om de gick lärlingsutbildning under det sista läsåret 2013/14. Syftet var att kunna ringa in och särredovisa resultaten för de som gått lärlingsutbildning. Det var 5 500 personer som angav att de gick lärlingsutbildning under något av de tre läsåren och 4 600 som angav att de gick i lärlingsutbildning det sista läsåret. Men av dessa var det bara 1 000 personer som gick lärlingsutbildning enligt studievägs-koden i Skolverkets elevregister eller fanns med i förteckningen över utbetalning av statsbidrag. Denna diskrepans indikerar att frågorna om lärlingsutbildning lider av mätfel.

För den här rapporten definieras därför begreppet lärling som de elever som enligt studievägs-koden gått lärlingsutbildning eller som det betalats ut statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning. De uppgifterna kompletterar varandra och antalet lärlingselever enligt definitionen är 2 515 elever. Majoriteten av elever på yrkesprogram som alltså inte gått lärlingsutbildning omnämns i denna rapport som att de gått skolförlagd yrkesutbildning.

Andelen elever i lärlingsutbildning var i genomsnitt 7 procent för samtliga yrkesprogram, men 19 procent av eleverna på VVS- och fastighetsprogrammet gick lärlingsutbildning. Lägst andel elever i lärlingsutbildning hade Naturbruksprogrammet. Det var ungefär lika vanligt för kvinnor som män att gå lärlingsutbildning.

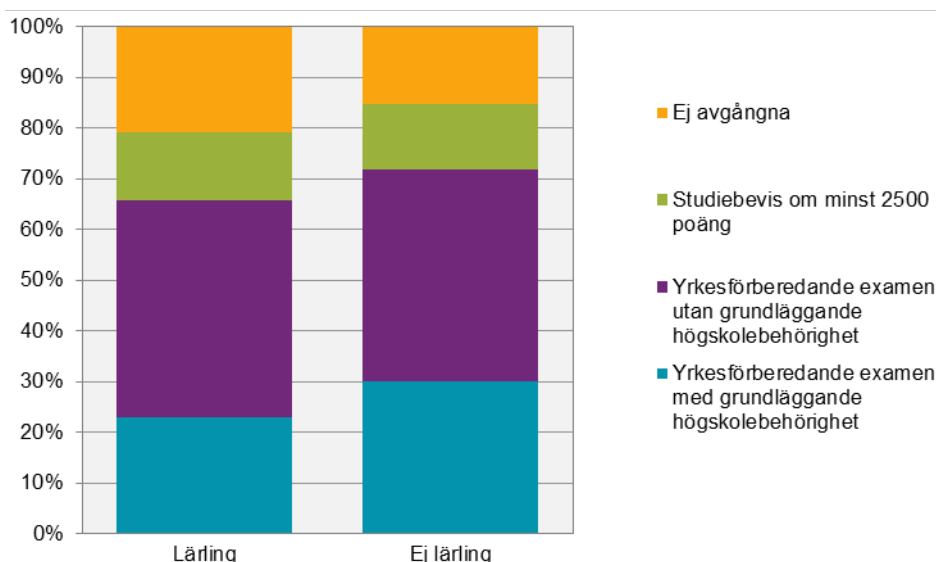

Figur 2.4. Andel elever i lärlingsutbildning efter program. Procent.

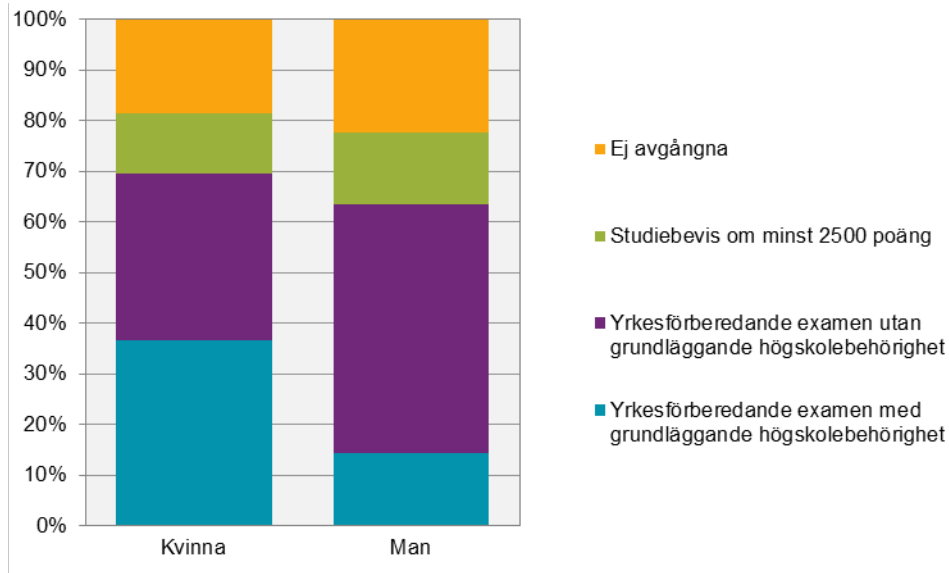
De som gått lärlingsutbildning har en större andel ej avgångna och mindre andel med yrkesexamen än de som gått skolförlagd yrkesutbildning. Det är 21 procent av lärlingarna som är ej avgångna, jämfört med 15 procent för de som gått skolförlagd yrkesutbildning.

Figur 2.5. Andel elever efter lärling/ej lärling och nivå på betygsdokument. Procent.

Mönstret i lärlingselevernas fördelning mellan könen med avseende på betygsdokument ser ungefär likadant ut som för hela populationens fördelning, jämför figur 2.2 med figur 2.6. Men det är alltså något vanligare att lärlingseleverna inte slutfört yrkesprogrammen under läsåret 2013/14, utan klassas som ej avgångna. Andelen som tar examen är ungefär 5 procentenheter lägre för lärlingseleverna jämfört med elever inom skolförlagd yrkesutbildning.

Figur 2.6. Andel lärlingselever efter kön och nivå på betygsdokument. Procent.

Bygg- och anläggningsprogrammet är det program som har lägst andel ej avgångna elever totalt sett, 11 procent (se figur 2.3). Men för elever i lärlingsutbildning har Bygg- och anläggningsprogrammet 22 procent ej avgångna elever, vilket är klart högst av alla programmen.

En fjärdedel av alla elever i årskurs 3 i yrkesutbildning läsåret 2013/14 gick i fristående skolor, medan de allra flesta gick i kommunal regi. Däremot var lärlingsutbildning vanligare bland fristående skolhuvudmän än kommunala. 59 procent av alla lärlingseleverna gick lärlingsutbildning organiserad av fristående skolhuvudmän. Men andelen ej avgångna lärlingselever är lika stor vid jämförelse mellan fristående och kommunala skolhuvudmän.

Arbete och studier

Ett år efter gymnasieskolan

Ungdomarna i undersökningen gick det tredje året på sin yrkesutbildning under läsåret 2013/14. Under våren 2015 fick de svara på frågor om utbildningen och arbete. Då hade det gått ungefär 10 månader sedan yrkesutbildningens tredje läsår var slut. De flesta läste klart hela läsåret medan några inte slutförde⁸ gymnasieutbildningen under det läsåret. Detta avsnitt redovisar vad samtliga ungdomar gjort sedan läsåret 2013/14, främst under mätveckan 6-12 april 2015.

Vilka studerade och på vilken nivå? Hur vanligt var det med arbete och hade de fast anställning? Vilka var det som hade arbete och ville de arbeta mer? Hur vanligt var det med arbetslöshet och vilka var det som var arbetslösa?

Fortsatta studier

Det finns olika möjligheter till vidare studier efter tredje året på gymnasieskolan. Vissa läser vidare på universitet, högskola eller yrkeshögskola, medan andra kompletterar gymnasiestudierna på Komvux eller fullföljer yrkesprogrammet på gymnasieskolan. Man kan också delta i utbildning via folkhögskolor, studieförbund eller via arbetsförmedlingen. Detta avsnitt reder ut vilka det var som studerade vidare efter årskurs 3 på yrkesprogrammen läsåret 2013/14, och inom vilka skolformer de studerade.

Det var 15 procent av populationen som deltog i studier inom Komvux, gymnasieskolan, universitet/högskola, folkhögskola eller yrkeshögskolan under höstterminen 2014. Kvinnor studerade i högre grad än män och personer med utländsk bakgrund i högre grad än personer med svensk bakgrund. Det fanns också skillnader i vilken typ av betygskort från gymnasieskolan personerna hade. Vanligast med studier var det för gruppen *ej avgångna* där 31 procent återfanns i någon av dessa skolformer. Minst vanligt var det för personer med examen utan grundläggande behörighet till högskolestudier där 8 procent studerade under höstterminen 2014.

Det var 7 procent som var registrerade på Komvux under höstterminen 2014, något vanligare för kvinnor än män. Det var mer frekvent förekommande att de som hade gått Vård- och omsorgsprogrammet, Handel- och administrationsprogrammet och Barn- och fritidsprogrammet läste på Komvux jämfört med övriga yrkesprogram. Det fanns inga stora skillnader i vilken typ av betygskort från gymnasieskolan Komvuxeleverna hade men det var något vanligare med studiebevis om minst 2500 poäng jämfört med övriga. Det var 9 procent av de med studiebevis som läste på Komvux höstterminen 2014.

I gruppen som hade en gymnasial yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolestudier studerade 7 procent på universitet/högskola höstterminen 2014 och 8 procent vårterminen 2015. För hela populationen motsvarar det knappt två procent under höstterminen 2014 och drygt två procent under vårterminen 2015. Att studera på högskolenivå var betydligt vanligare för kvinnor än män. Elever från fyra olika yrkesprogram var överrepresenterade i högskolestudier både

---

⁸ För definition av begreppet *slutförd gymnasieutbildning*, se Definitioner och förklaringar.

höstterminen 2014 och vårterminen 2015. Det var Riksrekryterande utbildningar, Vård- och omsorgsprogrammet, Barn- och fritidsprogrammet och Industritekniska programmet.

För att studera inom yrkeshögskolan krävs en gymnasieexamen eller motsvarande. För många utbildningar krävs dessutom förkunskaper som arbetslivserfarenhet eller särskilda kurser på gymnasienivå. Drygt 1 procent av populationen studerade inom yrkeshögskolan under höstterminen 2014, vanligare bland män än kvinnor.

Inom folkhögskolan finns ett brett utbud av utbildningar utan generella antagningskrav. Kurstyperna har olika längd och olika antagningskrav. Det finns korta kurser som pågår upp till 14 dagar, längre allmänna kurser eller behörighetsgivande kurser som kan komplettera studieresultaten från gymnasieskolan, där normalt inga antagningskrav finns. Sedan finns profilkurser eller yrkesutbildningar där det normalt ställs antagningskrav. Det var drygt 1 procent av populationen som studerade inom folkhögskolan under höstterminen 2014, ungefär lika vanligt för kvinnor som för män. Det finns folkhögskolekurser som klassas på grundskolenivå, gymnasial nivå och eftergymnasial nivå. Nästan samtliga folkhögskoledeltagare från populationen läste kurser på gymnasial nivå.

Gruppen ej avgångna innehåller de som fått studiebevis fast inte uppnått 2500 poäng samt de som inte har något betygskort från läsåret 2013/14. Detta är en mindre grupp som utgör 16 procent av populationen. Dessa deltog i utbildning i högre utsträckning än genomsnittet och 21 procent av dem återfanns i gymnasieskolan läsåret 2014/15, 8 procent av dem studerade inom Komvux och 3 procent inom folkhögskolan under höstterminen 2014.

I undersökningen ställdes en fråga om huvudsaklig sysselsättning under mätveckan 6 – 12 april 2015. Det var 11 procent som svarade att de huvudsakligen studerade under mätveckan, men det skulle förmodligen vara en större andel om även de som studerade i mindre omfattning adderas.⁹ Det finns inga statistiskt säkerställda¹⁰ skillnader mellan de som hade examen med eller utan behörighet till grundläggande högskolestudier och de med studiebevis.

---

⁹ Vid tidpunkten för rapportens framställning saknas registerbaserad information om studier i Komvux, yrkeshögskolan och folkhögskolan under vårterminen 2015.

¹⁰ Förklaring av begreppet *statistiskt säkerställd*, se Förklaringar och definitioner

Figur 3.1. Andel som huvudsakligen studerade 6-12 april 2015 efter examenstyp och bakgrund. Procent.

	Andel
Totalt	11
Typ av avgångsbetyg	
Yrkesförberedande examen	10
varav med grundläggande behörighet	12
varav utan grundläggande behörighet	8
Studiebevis, minst 2500 p	5
Ej avgången	22

Knappt fem procent av populationen studerade på gymnasial nivå, inom skolformerna gymnasieskolan, Komvux eller folkhögskola. Drygt 2 procent studerade inom yrkeshögskolan och resterande 4 procent var ungefär lika fördelade mellan högskolestudier, utbildning via Arbetsförmedlingen och andra typer av utbildningar.

Bland de som huvudsakligen studerade under mätveckan skiljer sig utbildningsmönstret beroende på betygsdokument från gymnasieskolan. Av de som hade yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolestudier studerade ungefär 20 procent inom gymnasieskolan, Komvux eller folkhögskola medan 80 procent fördelade sig lika mellan yrkeshögskola och universitet/högskola. I gruppen som hade yrkesexamen utan grundläggande behörighet till högskolestudier läste knappt hälften inom gymnasieskolan, Komvux eller folkhögskola men det var också vanligt med svarsalternativet "annan typ av utbildning". Där ingår främst grundläggande militärutbildning, körkortsutbildning och kortare yrkesspecifika utbildningar. I gruppen ej avgångna studerade drygt hälften inom gymnasieskolan, Komvux eller folkhögskola medan utbildning via Arbetsförmedlingen också var vanligt.

Anknytning till arbetsmarknaden

Det är inte ovanligt att ungdomar har flera sysselsättningsaktiviteter innan de etablerar sig på arbetsmarknaden. Ungdomarna kan ha deltidsarbete vid sidan av studier, ha flera olika arbeten eller vara föräldralediga vid sidan av arbete eller studier. Det var 64 procent som angav arbete med lön som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan. De som gått Hotell- och turismprogrammet hade arbete med lön i högre grad än genomsnittet. De som gått en riksrekryterande utbildning hade arbete med lön i lägre grad än genomsnittet, denna grupp deltog i större utsträckning i utbildning. Skillnader i sysselsättningsgrad mellan övriga program och genomsnittet på 64 procent är inte tillräckligt stora för att klassas som säkerställda. Det krävs närmare 15 procentenheters differens mellan skattningen av andelen med arbete med lön för ett visst yrkesprogram och genomsnittet för samtliga program för att skillnaden ska kunna betraktas som statistiskt säkerställd.

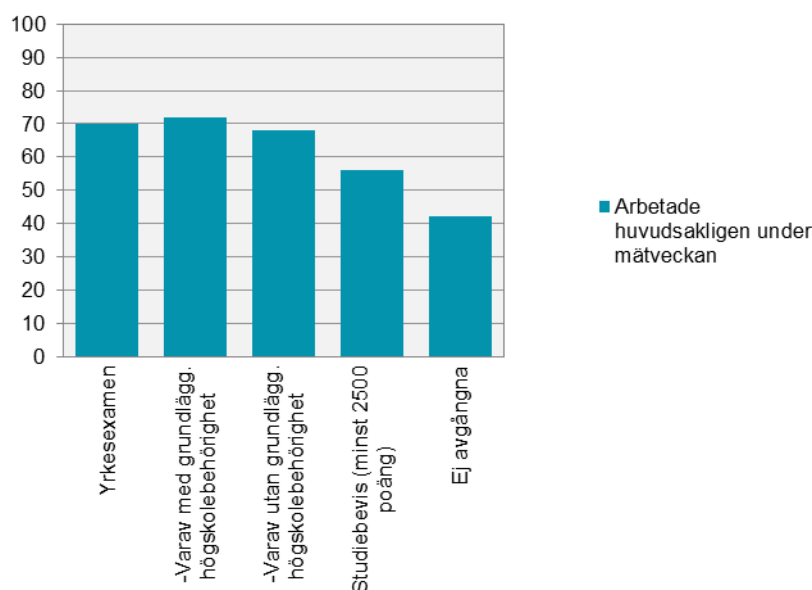
Figur 3.2. Huvudsaklig sysselsättning 6-12 april 2015 efter program, kön och typ av avgångsbetyg. Procent.

	Arbete med			Annan huvudsaklig sysselsättning
	Utbildning	lön	Arbetspraktik	
Totalt	11	64	5	20
Program				
Bygg och anläggning	12	68	..	13
Barn och fritid	14	65	2	20
El och energi	17	50	1	32
Fordon och transport	9	66	..	22
Handel och administration	8	66	7	19
Hotell och turism	9	78	1	12
Hantverk	6	66	9	19
Industritekniska	8	68	..	21
Naturbruk	17	55	9	19
Restaurang och livsmedel	6	65	10	19
Riksrekryterande	37	43	6	13
VVS och fastighet	10	64	7	20
Vård och omsorg	9	70	..	13
Kön				
Kvinnor	9	66	7	17
Män	12	62	4	21
Typ av avgångsbetyg				
Yrkeförberedande examen	10	70	5	16
Studiebevis om minst 2500	5	56	10	28
Ej avgången	22	42	4	31

Av de som uppnådde yrkesexamen angav 70 procent att de huvudsakligen arbetade. Det är en tydlig skillnad jämfört med gruppen ej avgångna där motsvarande siffra är 42 procent. Däremot finns ingen säkerställd skillnad mellan de som tagit studiebevis med minst 2500 poäng och gruppen ej avgångna. Ingen skillnad finns heller mellan de som tagit examen med respektive utan grundläggande behörighet till högskolestudier. Även skillnaden i sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män är för liten för att kunna uttala sig om.

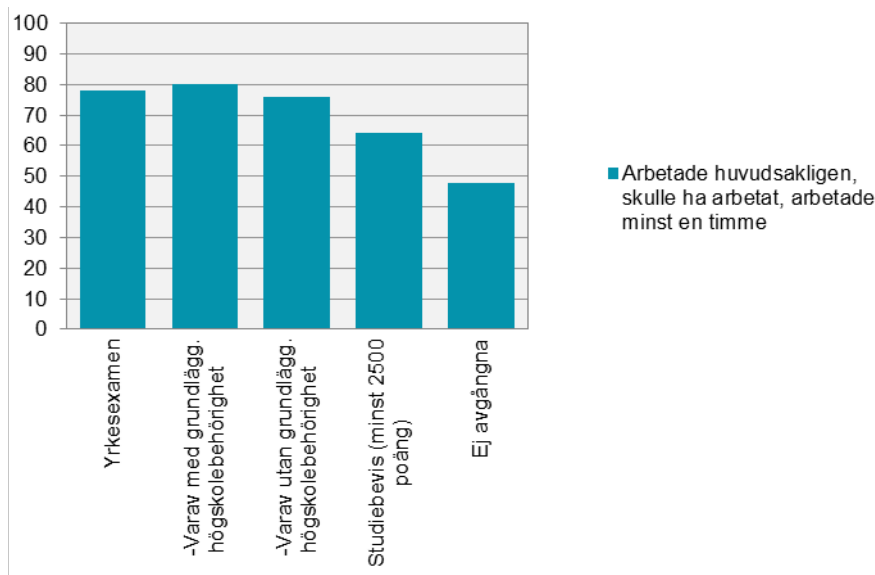
Att gruppen ej avgångna inte lyckats etablera sig på arbetsmarknaden i lika stor utsträckning är inte förvånande. Men trots att andelen ej avgångna är högre bland elever som gått lärlingsutbildning än de som gått skolförlagd yrkesutbildning finns tendenser att lärlingarna har arbete i högre utsträckning än de som gått skolförlagd yrkesutbildning. Av de som gått lärlingsutbildning hade 69 procent arbete som huvudsaklig sysselsättning men denna skattning är för osäker för att skillnaden på fem procentenheter mellan lärlingsutbildning och skolförlagd yrkesutbildning ska kunna betraktas som statistiskt säkerställd.

Figur 3.3 Andel som huvudsakligen arbetar med lön efter nivå på betygsdokument. Procent

En del personer har angett att de arbetade minst en timme vid sidan av någon annan huvudsaklig sysselsättning, eller att de normalt sett hade ett arbete även om de inte arbetade just under mätveckan. Även de som tillfälligt var sjuka, på semester eller tjänstlediga under mätveckan men annars skulle ha arbetat minst en timme kan inkluderas i gruppen sysselsatta. Arbetspraktik med ersättning från Försäkringskassan eller liknande räknas dock inte med. Det var totalt 71 procent som hade något arbete under mätveckan, när alla som hade deltidsanställning, var timvikarie eller hade anställning men av någon anledning inte arbetade under mätveckan inkluderats. Om dessa klassas som sysselsatta så ökar andelen sysselsatta efter typ av betygsdokument med mellan 6-8 procentenheter för samtliga grupper. Det finns även här en tydlig skillnad i andelen sysselsatta mellan gruppen med yrkesexamen (78 %) och gruppen ej avgångna (48 %). Det finns ingen säkerställd skillnad mellan gruppen som har studiebevis med minst 2500 poäng och övriga grupper.

Figur 3.4 Andel som angav att de huvudsakligen arbetade med lön, eller skulle ha arbetat, eller arbetade minst en timme under mätveckan efter nivå på betygsdokument. Procent.

Anställningsform och arbetstid

Drygt två tredjedelar hade något arbete med lön under mätveckan, när alla som hade deltidsanställning, var timvikarie eller hade anställning men av någon anledning inte arbetade under mätveckan inkluderats. Men vilken anställningsform hade de och vilka arbetade heltid? Och vilka ville egentligen arbeta mer?

Av de som hade något arbete med lön under mätveckan var det 47 procent som hade en tillsvidareanställning. Drygt hälften hade en tidsbegränsad anställning och ett fåtal var egna företagare. Det finns skillnader mellan könen då män i större utsträckning än kvinnor svarat att de hade tillsvidareanställning, 53 procent för män och 39 procent för kvinnor. Detta återspeglas även i tendenser till skillnader mellan de yrkesprogram ungdomarna gått, eftersom många program har ojämn könsfördelning. De som gått Barn- och fritidsprogrammet har i lägre grad tillsvidareanställning och i högre grad tidsbegränsad anställning än genomsnittet. En förklaring skulle kunna vara att de olika yrkesbranscherna är mer eller mindre benägna att tillsvidareanställa.

Vid jämförelse mellan grupper med olika betygsdokument från gymnasieskolan finns inga tydliga skillnader i anställningsform utan tillsvidareanställning och tidsbegränsad anställning verkar vara jämnt fördelat för de som hade en anställning i dessa grupper. Om man gick lärlingsutbildning eller skolförlagd yrkesutbildning eller har svensk eller utländsk bakgrund spelar inte heller någon roll för vilken typ av anställningsform man har.

En heltidstjänst omfattar normalt 40 timmars arbete per vecka. Det var 65 procent av de som hade arbete med lön under mätveckan som arbetade heltid. Även för denna grupp finns stora skillnader mellan kön och de program med ojämn könsfördelning. 84 procent av män som hade arbete med lön arbetade heltid, men bara 44 procent av kvinnorna. För ungdomar som hade arbete med lön under mätveckan och som gått det Industritekniska programmet, Bygg- och anläggningsprogrammet samt Fordon- och transportprogrammet var det omkring

90 procent som arbetade heltid. För Handel- och administrationsprogrammet samt Hantverksprogrammet var motsvarande siffra ungefär 30 procent.

Figur 3.5. Ungdomar med arbete, tjänstgöringsomfattning efter kön och program. Procent.

	Heltid	Deltid
Totalt	65	35
Kön		
Kvinnor	44	56
Män	82	18
Program		
Bygg och anläggning	92	8
Barn och fritid	54	46
El och energi	81	19
Fordon och transport	86	14
Handel och administration	33	67
Hotell och turism	49	51
Hantverk	30	70
Industritekniska	96	4
Naturbruk	62	38
Restaurang och livsmedel	52	48
Rikskryterande utbildningar	62	38
VVS och fastighet	83	17
Vård och omsorg	51	49

Av de ungdomar som arbetade deltid ville 60 procent arbeta mer än de gjorde under mätveckan, medan 40 procent tyckte de hade lagom arbetstid. Drygt 80 procent av de som arbetade deltid hade arbete som huvudsaklig sysselsättning.

Arbetslöshet och etablering på arbetsmarknaden

Arbetslösheten för ungdomar i åldern 15-24 år i Sverige har pendlat mellan 19 - 25 procent de senaste 10 åren. Det första kvartalet 2015 var 23,6 procent arbetslösa enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). För hela den svenska arbetskraften (15-74 år) var arbetslösheten 8,2 procent under samma period. När arbetslösheten är hög blir det extra svårt för ungdomar utan eller med lite arbetslivserfarenhet att etablera sig på arbetsmarknaden.

Det var 29 procent av ungdomarna i undersökningen som gick ut ett yrkesprogram läsåret 2013/14 som varit helt utan arbete någon gång under det första kvartalet 2015 trots att de sökt och velat ha arbete. Det var vanligare för män än kvinnor och

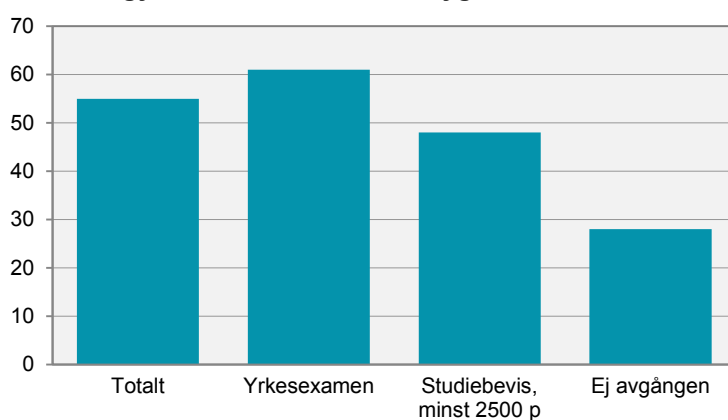
vanligare för de som inte hade tagit en yrkesexamen än de som hade en yrkesexamen. Över hälften av de ungdomar som varit utan arbete någon gång under det första kvartalet 2015 var utan arbete hela kvartalet, vilket motsvarar 4 500 ungdomar i populationen. Men bara 17 procent ungdomarna i undersökningen (6 000 ungdomar) uppfattade sig som huvudsakligen arbetslösa under mätveckan 6-12 april 2015. Naturligtvis kommer andelen arbetslösa bland dessa ungdomar att minska med tiden. Men att de 29 procent som någon gång varit utan arbete under det första kvartalet 2015 är så pass mycket större andel än andelen arbetslösa under mätveckan 6-12 april 2015 signalerar att arbetsmarknaden är turbulent för ungdomarna, och att det är vanligt med korta tillfälliga jobb.

Figur 3.6. Andel arbetslösa i populationen efter kön och nivå på betygsdokument. Procent.

	Arbetslös någon gång under	
	det första kvartalet 2015	Arbetslös under mätveckan
Totalt	29	17
Kön		
Kvinnor	23	13
Män	33	20
Nivå på betygsdokument		
Yrkesexamen	24	13
Studiebevis (minst 2500 poäng)	41	26
Ej avgången	41	29

Det var 55 procent av populationen som hade haft ett arbete som varat minst sex månader sedan de lämnade gymnasieskolan. Här finns stora skillnader beroende på vilken typ av betygsdokument ungdomarna har. De som har yrkesexamen eller studiebevis om minst 2500 poäng har i högre grad haft ett varaktigt arbete än gruppen ej avgångna. Skillnaden mellan yrkesexamen och studiebevis är dock något för liten för att kunna uttala sig om.

Figur 3.7. Andel som haft arbete som varat minst 6 månader sedan de lämnade gymnasieskolan efter betygsdokument. Procent

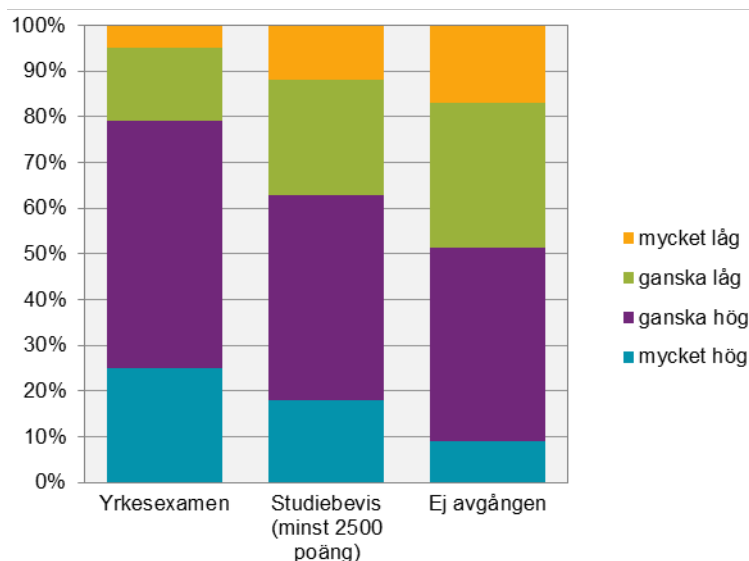

Gymnasieutbildningen i backspegl

Motivation och studieresultat

En vanlig anledning till avhopp från gymnasieskolan anses vara låg studiemotivation. Studieresultaten kan också tänkas höra samman med i vilken grad man känner sig motiverad att studera under gymnasietiden. Vi frågade ungdomarna i undersökningen i vilken mån de var motiverade att läsa de kurser de hade i årskurs 3. Av dem som hade uppnått kraven för yrkesexamen angav 25 procent att de hade mycket hög motivation, och över hälften svarade att de hade ganska hög motivation i årskurs 3. Endast 5 procent angav att de hade mycket låg motivation. För dem som inte uppnådde kraven för yrkesexamen, utan som fick studiebevis, är skillnaderna för små för att uttala sig om de hade en lägre studiemotivation än gruppen som uppnådde yrkesexamen. Däremot kan man se att studiemotivationen i gruppen ej avgångna skilde sig från studiemotivationen i gruppen som tagit yrkesexamen. För gruppen ej avgångna ansåg 9 procent att de hade mycket hög motivation, medan 17 procent sade sig ha mycket låg motivation.

Figur 3.8. Grad av motivation i årskurs 3 efter typ av betygsdokument. Procent.

Det var 35 procent av de elever som gått lärlingsutbildning som hade mycket hög motivation i årskurs 3, och 78 procent som hade mycket hög eller ganska hög motivation. För de som gått skolförlagd yrkesutbildning var det 21 procent som hade mycket hög motivation och 72 procent som hade mycket hög eller ganska hög motivation. Skillnaden i motivation mellan lärlingar och de som gått skolförlagd yrkesutbildning är dock för liten för att kunna uttala sig om en säkerställd skillnad.

Utbildningens relevans i yrkeslivet

Att uppleva en överensstämmelse mellan den utbildning man gått på gymnasieskolan och arbetsuppgifterna på första jobbet kan vara viktigt för hur man tänker tillbaka på sin utbildning, och även för hur man upplever sina möjligheter och förutsättningar i det kommande arbetslivet. I undersökningen ställdes frågor om utbildningens relevans för arbetsuppgifterna för de som arbetade minst en timme under mätveckan.

Nationella inriktningar finns inom alla yrkesprogram utom vård- och omsorgsprogrammet. Hantverksprogrammet har fem nationella inriktningar som kan tyckas skilja sig mycket åt i sin karaktär, t.ex. finsnickeri och frisör. Vid Fordons- och transportprogrammet finns exempelvis inriktningarna godshantering och karosseri och lackering.

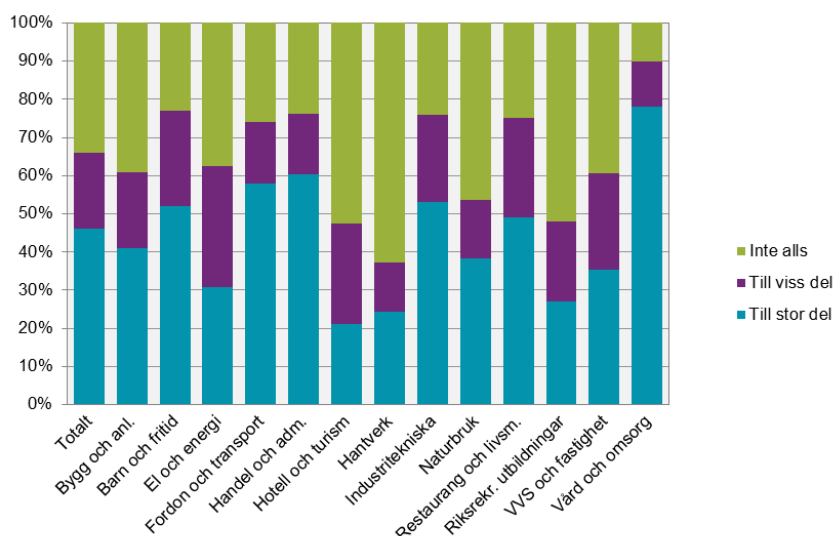
För att utreda om programmets inriktning matchade arbetsuppgifterna i det arbete den gymnasieexaminerade yrkes eleven hade ställdes en fråga i undersökningen till de som arbetade minst en timme under mätveckan. Frågan handlade om till hur stor del arbetsuppgifterna överensstämde med utbildningens inriktning. För att fånga upp de som inte ansåg att själva inriktningen på programmet överensstämde helt med deras arbetsuppgifter ställdes också frågan om hur väl arbetsuppgifterna stämmer överens med det mer generella yrkesområdet för programmet.

Av de som hade något arbete under mätveckan ansåg 46 procent att deras nuvarande arbetsuppgifter stämmer *till stor del* överens med den inriktning de gick på sitt yrkesprogram under gymnasieskolan. Bland de som gått på Vård- och omsorgsprogrammet tyckte 78 procent att deras arbetsuppgifter *till stor del*

motsvarar yrkesutbildningens innehåll, vilket skiljer sig markant från de flesta övriga program. Den höga matchningsgraden för Vård- och omsorgsprogrammet kan delvis bero på att programmet inte har nationella inriktningar utan eleverna får en bred utbildning som passar större delar av yrkesområdet. En majoritet av de ungdomar som studerat på programmen för handel- och administration (61 %), fordon och transport (58 %) och industriteknik (53 %), och barn och fritid (52 %) ansåg också att arbetsuppgifterna man hade *till stor del* stämde överens med inriktningen inom yrkesprogrammet.

För ungdomar som studerat på andra program råder omvänt förhållande. En majoritet av de ungdomar som studerat på programmen för hantverk, hotell och turism, samt riksrekryterande utbildningar anser att deras arbetsuppgifter *inte alls* stämde överens med utbildningens inriktning. Vi kan konstatera att ungdomarna i olika utsträckning fått jobb inom branschen för sitt yrkesprogram. Efterfrågan i förhållande till utbudet på arbetskraft skiljer sig mellan branscherna.

Figur 3.9. Överensstämmelse mellan arbetsuppgifter och inriktning på yrkesutbildning per program. Procent.

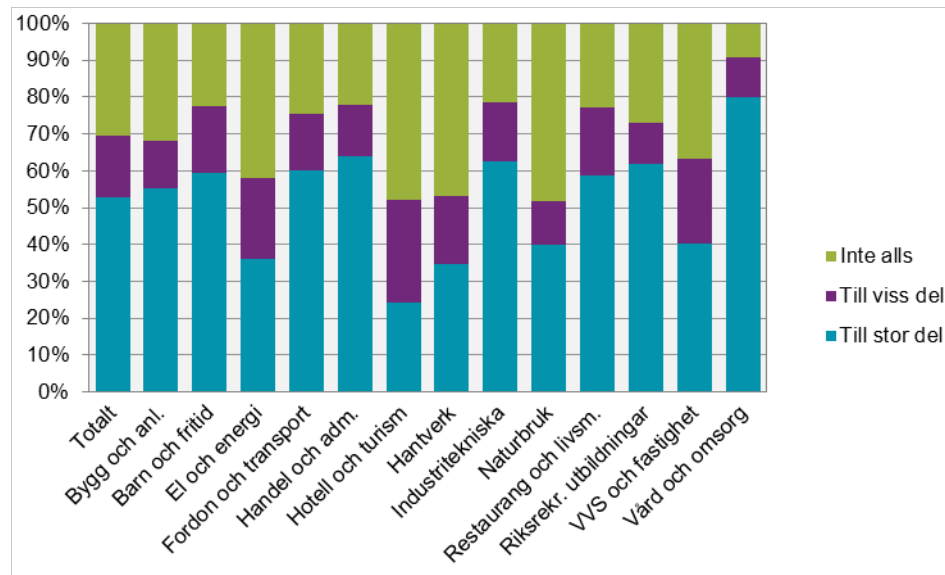
För de ungdomar som gått lärlingsutbildning och hade arbete under mätveckan var det 61 procent som ansåg att arbetsuppgifterna *till stor del* stämde med utbildningens inriktning men jämfört med skolförlagd yrkesutbildning (45 %) är skillnaden inte statistiskt säkerställd.

Mönstret från inriktningens relevans för nuvarande arbetsuppgifter visade sig gå igen när det gäller det mer generella yrkesområdets relevans. Majoriteten av de som angett att yrkesprogrammets inriktning bara *till viss del* eller *inte alls* stämde överens med arbetsuppgifterna tyckte inte heller att yrkesområdet på utbildningen hade hög relevans för de nuvarande arbetsuppgifterna. I figur 3.9 visas yrkesområdets relevans för nuvarande arbetsuppgifter.

Av de som arbetat svarade 53 procent att deras nuvarande arbetsuppgifter *till stor del* stämmer överens med yrkesområdet på deras program under gymnasieskolan. Vård och omsorgsprogrammet sticker ut med 80 procent som anser att deras arbetsuppgifter *till stor del* motsvarar programmets yrkesområde de studerade mot gymnasieskolan.

För programmen hotell och turism, hantverk samt naturbruk tyckte närmare hälften av de som hade arbete att arbetsuppgifterna *inte alls* motsvarar det yrkesområde som deras yrkesprogram riktas mot.

Figur 3.10. Överensstämmelse mellan arbetsuppgifter och område på yrkesutbildning per program. Procent.

Målsättning och information angående högskolestudier

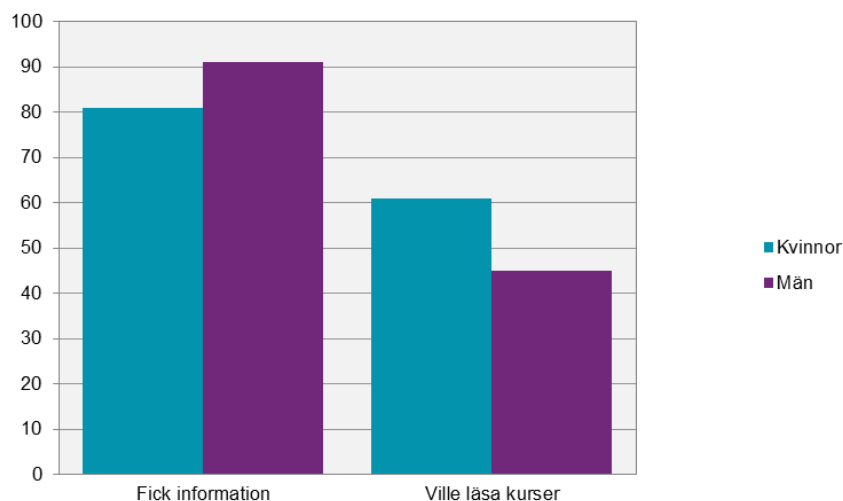
I och med GY11 ändrades kraven för grundläggande behörighet till högskolestudier. Eleverna i yrkesprogrammen skulle aktivt välja de kurser som krävs för högskolebehörighet inom ramen för det individuella valet eller som utökad program, de ingick inte i yrkesprogrammets ordinarie kurspaket.¹¹

I undersökningens ställdes en fråga om eleverna på yrkesprogrammen hade fått information från skolan om vilka kurser som krävdes för grundläggande behörighet till högskolan. Personerna fick också svara på om de hade som målsättning att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolan. De som hade denna målsättning fick en följdfråga som handlade om i vilken mån de upplevde att det var praktiskt genomförbart att passa in dessa kurser i schemat utan att det krockade med andra kurser eller andra hinder.

Totalt svarade 87 procent att de fått information från skolan om vilka kurser som krävdes för grundläggande behörighet till högskolan. Men det var skillnad mellan könen. Medan 91 procent av männen svarade att de fått information, var motsvarande siffra för kvinnorna 81 procent, trots att det var vanligare att kvinnor hade som målsättning att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolan än män.

¹¹ Från och med 2013 ska dock yrkesprogrammen kunna ge grundläggande behörighet för högskolestudier även inom programmets ordinarie 2500 poäng.

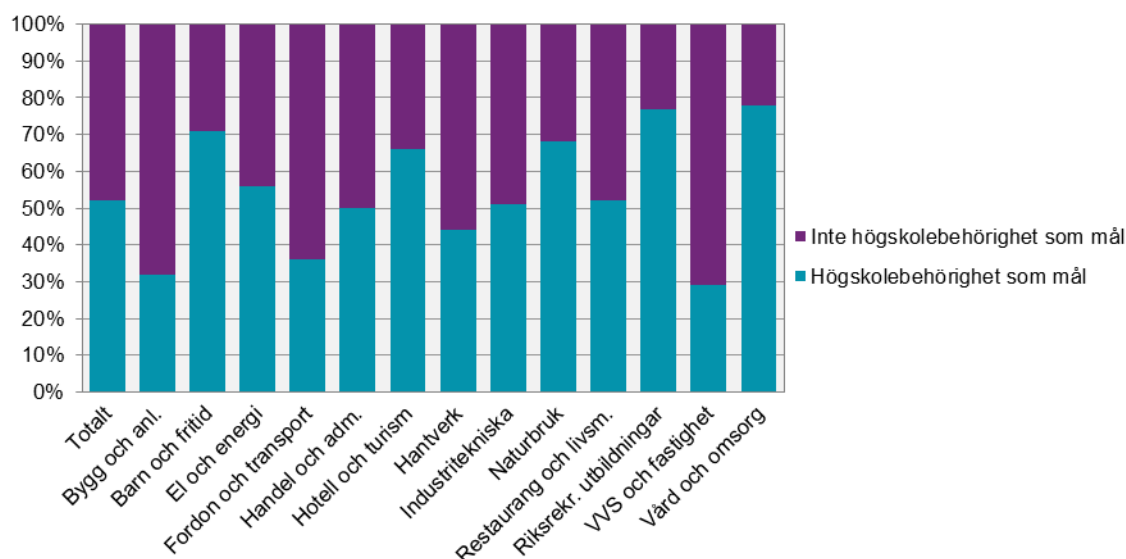
Figur 3.11. Andel personer som upplevde att de fick information om kurser för grundläggande högskolebehörighet, och andel personer som hade som mål att läsa dessa kurser, fördelat på kön. Procent.

Vid jämförelse mellan yrkesprogrammen avseende andel elever med målsättning att läsa kurser som ger grundläggande behörighet till högskolestudier finns det en del skillnader. Eftersom att det var vanligare att kvinnor hade som målsättning att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier än män, är de program med störst andel kvinnor framträdande.

Andelen elever som hade målsättningen att läsa kurser som ger grundläggande behörighet till högskolestudier är högst inom Vårdprogrammet (78 %) och Barn och fritidsprogrammet (71 %). För de ungdomar som gått programmen för VVS- och fastighet samt bygg- och anläggning råder omvända förhållanden, där svarar ungefär 70 procent att man inte hade som målsättning att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier.

Figur 3.12. Andel elever som hade målsättningen att läsa kurser för grundläggande högskolebehörighet, fördelat efter program. Procent.

Det finns skillnader mellan ungdomarna med avseende på deras föräldrars utbildningsnivå när det gäller frågan om man hade som målsättning att läsa de kurser som krävdes för grundläggande behörighet till högskolestudier. Det är vanligt att personers utbildningsnivå samvarierar med föräldrarnas utbildningsnivå i nationellt representativa populationer. Av de ungdomar som har föräldrar med eftergymnasial utbildning hade 62 procent målsättningen att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier, jämfört med 46 procent av de ungdomarna med föräldrar med högst gymnasial utbildning.

Av de ungdomar som avlade yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolestudier angav 94 procent att de hade som ambition att läsa de kurser som krävdes. Motsvarande siffra för dem som avlade yrkesexamen utan högskolebehörighet var 29 procent.

En majoritet av dem som hade satsat på att få högskolebehörighet tyckte att det var lätt att passa in de kurser som krävdes i sitt schema. Totalt tyckte 40 procent att det var mycket lätt och 37 procent svarade att det var ganska lätt. 17 procent svarade att det var ganska svårt och ungefär 7 procent svarade att det var omöjligt att passa in kurserna i schemat.

Yrkesutbildningens kvalitet

Ungdomarna i undersökningen gick det tredje året på sin yrkesutbildning under läsåret 2013/14. I undersökningen ställdes frågor om den upplevda kvaliteten på yrkesutbildningen. Eftersom frågorna ställdes nästan ett år efter det tredje läsårets slut handlade frågorna om alla tre läsårens sammantagna kvalitet, då det bör vara lättare att minnas ett samlat intryck än en viss del av utbildningen. Däremot delades frågorna upp mellan den skolförlagda respektive arbetsplatsförlagda delen av utbildningen, vilket också detta kapitel är uppdelat efter. De båda delarna är i sin tur separerade i frågor om specifika moment.

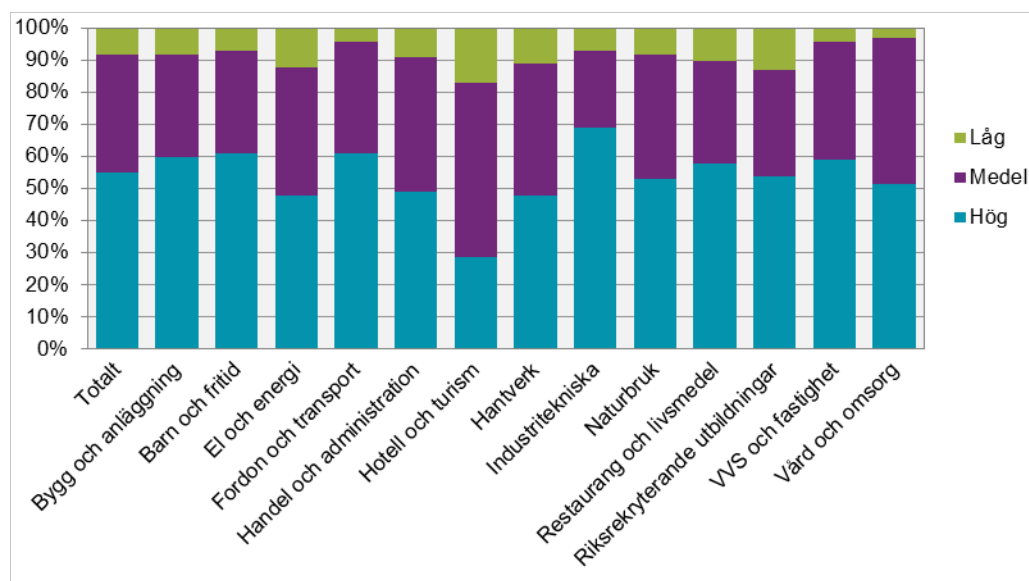
Arbetsplatsförlagd utbildning

Detta avsnitt är uppdelat efter fyra moment eller delområden; kvaliteten på stödet från handledare, stödet från skolan, arbetsuppgifterna och arbetsmiljön.

Drygt hälften av ungdomarna bedömde att kvaliteten på stödet från handledare var hög och 8 procent bedömde att den var låg. Skillnaderna mellan olika program är i de flesta fallen för liten för att kunna uttala sig om. 69 procent av de elever som läst det Industritekniska programmet bedömde att det var hög kvalitet på stödet från handledare, vilket dock var högre än genomsnittet. Tvärtom var det för Hotell- och turismprogrammet där bara 29 procent bedömde att det var hög kvalitet på stödet från handledare, vilket alltså var lägre än genomsnittet.

För Vård- och omsorgsprogrammet var det endast 3 procent som upplevde att det var låg kvalitet på stödet från handledare, vilket var lägre än genomsnittet. Elever från Hotell- och turismprogrammet signalerar ett större missnöje med kvaliteten på stödet från handledare, men att 17 procent upplevde låg kvalitet är inte en tillräckligt stor avvikelse från genomsnittet på 8 procent för att kunna uttalas om en säkerställd skillnad.

Figur 4.1 Upplevd kvalitet på stödet från handledare efter program. Procent.

När det gäller stödet från skolan och arbetsuppgifterna i den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen så är det en mindre andel elever som tyckte det var hög

kvalitet. Eftersom det är subjektiva bedömningar är det svårt att tolka skillnaderna, men handledarna på arbetsplatsen bör ha kunnat göra större avtryck som stöd än skolan. Detta eftersom handledarna arbetar närmare eleven i den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen och fungerar som ett operativt stöd som troligtvis känns mer reellt för eleverna. Stödet från skolan kan kännas mer avlägset och diffust, särskilt nästan ett år efter utbildningen.

Att kvaliteten på arbetsuppgifterna också bedöms lägre kanske förklaras av elevernas förväntningar på arbetsuppgifterna i relation till vad de faktiskt fick göra. De flesta yrken kräver grundläggande kunskaper och färdigheter innan svårare arbetsmoment kan utföras. De arbetsuppgifter som upplevs som roligast och mest utvecklande är oftast inte de man lär sig först. För de som gått lärlingsutbildning och därmed haft mer arbetsplatsförlagt lärande än övriga ansåg 57 procent att det var hög kvalitet på arbetsuppgifterna.

Figur 4.2. Andel elever som upplevde hög kvalitet efter moment och program. Procent.

	Stöd från handledare	Stöd från skolan	Arbetsuppgifterna	Arbetsmiljö
Totalt	55	41	44	55
Program				
Bygg och anläggning	60	54	37	63
Barn och fritid	61	44	50	54
El och energi	48	29	31	50
Fordon och transport	61	44	52	58
Handel och adm.	49	44	47	54
Hotell och turism	29	27	32	35
Hantverk	48	25	39	46
Industritekniska	69	51	57	75
Naturbruk	53	38	50	59
Restaurang och	58	40	45	55
Rikskryterande utb.	54	41	49	66
VVS och fastighet	59	37	44	62
Vård och omsorg	52	49	52	42

Hotell- och turismprogrammet, El- och energiprogrammet samt Hantverksprogrammet signalerar låg upplevd kvalitet av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen, vid beaktande av de fyra delområdena sammantaget. Men det krävs uppåt 15 procentenheters skillnad mellan ett yrkesprograms statistikvärde och medelvärdet för samtliga program för att kunna uttala sig om en säkerställd skillnad. För jämförelser mellan program behöver skillnaden vara

ungefär 20 procentenheter. Inget enskilt program har säkerställda skillnader för alla fyra delområden jämfört med genomsnittet för samtliga yrkesprogram.

Däremot finns ett tydligt samband mellan studiemotivation och andel elever som angett hög kvalitet på den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. De elever som haft en hög studiemotivation har också angett en hög kvalitet på samtliga delområden av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen, 15 till 20 procentenheter högre. Men det är svårt att utreda om det är den upplevda kvaliteten på den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen som påverkat studiemotivationen eller tvärtom.

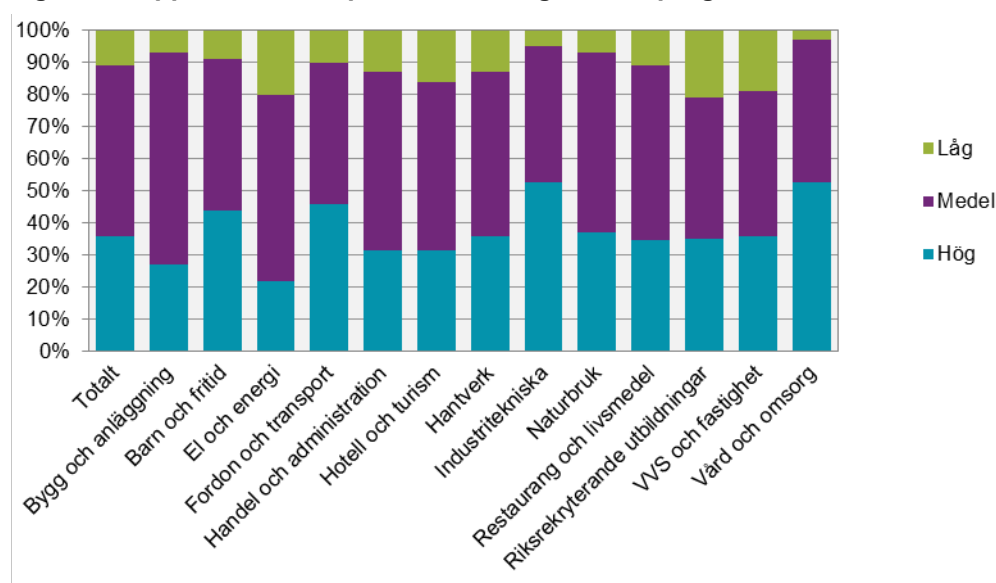
En större andel män än kvinnor upplevde en hög kvalitet på arbetsmiljön. I övrigt finns inga tydliga samband mellan upplevd kvalitet inom delområdena av den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen och kön, nivån på betygsdokument, lärlingsutbildning/skolförlagd yrkesutbildning eller om man haft arbete som huvudsaklig sysselsättning under mätveckan.

Skolförlagd utbildning

Detta avsnitt är uppdelat efter sex delområden; kvaliteten på undervisningen, kursinnehållet, läromedlen, studiemiljön, studievägledningen och handledningen i gymnasiearbetet.

Drygt en tredjedel av eleverna bedömde att kvaliteten på undervisningen var hög medan fler än hälften bedömde kvaliteten medelgod. 11 procent tyckte att den var låg. Precis som för den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bedömde en högre andel elever från industritekniska programmet att kvaliteten var hög, jämfört med genomsnittet för samtliga program. Även en större andel från Vård- och omsorgsprogrammet tyckte att kvaliteten på undervisningen var hög. Däremot var det en mindre andel elever från El- och energiprogrammet som tyckte att kvaliteten på undervisningen var hög.

Figur 4.3. Upplevd kvalitet på undervisningen efter program. Procent.

Det var generellt sett färre elever som tyckte att den skolförlagda delen av utbildningen höll hög kvalitet jämfört med den arbetsplatsförlagda delen.

Delområdet "handledning i gymnasiearbetet" har högst andel med hög kvalitet, men tillsammans med "studiemiljö" och "studievägledning" också högst andel låg kvalitet. Handledning innebär ofta en personlig kontakt som är konkret och lätt att minnas, kanske är det därför störst andel har tagit ställning åt det positiva eller negativa hållet. "Studiemiljö" och "studievägledning" har lägst andel med hög kvalitet även om det inte är några anmärkningsvärda skillnader mellan de sex delområdena.

Figur 4.4. Andel elever som upplevde hög kvalitet efter moment och program. Procent.

	Under- visningen	Kurs- innehållet	Läro- medlen	Studie- miljön	Studie- vägled- ningen	Handled- ningen i gymnasie- arbetet
Totalt	36	39	40	34	34	46
Program						
Bygg och anläggning	27	20	40	25	23	49
Barn och fritid	44	48	41	43	41	53
El och energi	22	36	34	32	29	37
Fordon och transport	46	42	43	34	42	46
Handel och adm.	32	49	48	28	41	46
Hotell och turism	31	27	25	28	25	40
Hantverk	36	34	37	25	30	36
Industritekniska	52	47	52	51	39	53
Naturbruk	37	36	35	39	30	44
Restaurang och	35	38	43	33	37	59
Riksrekryterande utb.	35	42	38	29	34	36
VVS och fastighet	36	45	40	35	43	39
Vård och omsorg	52	56	44	42	37	51

Det är inga enskilda program som sticker ut avseende samtliga delområden, men det Industritekniska programmet och Vård- och omsorgsprogrammet har en stor andel med hög kvalitet för de flesta delområden när det gäller den skolförlagda delen av utbildningen.

Fakta om statistiken

Under vårterminen 2014 gick den första kullen av gymnasieelever efter den nya gymnasiereformen (Gy11). Resultaten i den här rapporten kommer från undersökningen "Gymnasial yrkesutbildning", som genomfördes under våren 2015 och vänder sig till den grupp som gått ett yrkesprogram inom läroplanen Gy11 och gick ut gymnasieskolan under vårterminen 2014.

Syftet med undersökningen är att ta reda på hur många som fått arbete sedan de gick ut sin yrkesutbildning, hur väl utbildningen matchat arbetsuppgifterna, hur många som är arbetslösa samt beskriva upplevd kvalitet på yrkesutbildningen.

Genomförandet av undersökningen är beslutat i samråd med "Användarrådet för befolkning, demografi och utbildning", där det finns representanter från Universitetskanslersämbetet, Skolverket, Arbetsförmedlingen, Stockholms universitet, Utbildningsdepartementet, Sveriges kommuner och landsting, Finansdepartementet, Socialdepartementet, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Institutet för social forskning (SOFI).

Detta omfattar statistiken

Undersökningen riktar sig till de ungdomar som påbörjade gymnasieskolan hösten 2011 inom läroplanen Gy11 och gick tredje årskursen på ett gymnasialt yrkesprogram under läsåret 2013/14. Ett urval av 12 000 personer drogs från rampopulationen som omfattade 35 713 personer.

Statistiken redovisas oftast som procentuella andelar av populationen med viss egenskap uppdelat efter kön, typ av avgångsbetyg, yrkesprogram, lärling/ej lärling, typ av huvudman, svensk/utländsk bakgrund och föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Statistiken avser främst förhållanden och aktiviteter under 6 - 12 april 2015. Mer statistik finns publicerad i Exceltabeller på www.scb.se/uf0548.

Definitioner och förklaringar

Avgångna/ej avgångna

Studiebevis om minst 2500 poäng definierar tillsammans med yrkesexamen avgångna elever. Ej avgångna är elever som avbrutit studierna på yrkesprogrammet under det tredje året, eller att man av annan anledning inte läst 2500 poäng.

Naturligtvis har en del elever hoppat av under det första eller andra året men eftersom populationen avgränsats till de som gick tredje året på ett yrkesprogram under läsåret 2013/14 så ingår dessa inte i begreppet ej avgångna i denna rapport.

Gymnasieexamen

Gymnasieelever som avslutat ett gymnasieprogram kan få en gymnasieexamen. Yrkesprogram ger yrkesexamen och högskoleförberedande program ger högskoleförberedande examen. En yrkesexamen ger inte automatiskt behörighet till högskolestudier som en högskoleförberedande examen gör, men eleven har rätt att läsa utökade kurser inom sitt yrkesprogram för att få examen med behörighet till högskolestudier.

Dessa är kraven för yrkesexamen:

- 2250 godkända gymnasiepoäng (lägst betyget E) på en yrkesutbildning som omfattar 2500 gymnasiepoäng. Om betyg F (underkänt) är satt på en kurs räknas poängen från kursen som lästa, dock inte godkända.
- Betygen i kurserna svenska/svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1 måste vara godkända.
- Av de programgemensamma ämnena måste minst 400 poäng vara godkända.
- Gymnasiearbetet (100 poäng) ska också ha godkänt betyg.

Gymnasiereformen Gy11

Lagen om den nya gymnasieskolan trädde i kraft till höstterminen 2011 och innebar en hel del förändringar. Bland annat ställdes högre behörighetskrav på grundskoleresultat, de gamla kärnämnen ersattes med gymnasiegemensamma ämnen, och ett nytt betygssystem infördes. Dessutom utformades en tydligare distinktion mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program vilket bland annat medförde att elever från yrkesprogrammen inte automatiskt blir behöriga för högskolestudier. Yrkesprogrammen ska innehålla minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande.

Lärlingsutbildning

Inom gymnasieskolan finns det 13 nationella yrkesprogram (inklusive riksrekryterande utbildning). Yrkesutbildning omfattar minst 15 veckors praktik på en arbetsplats, så kallat APL (arbetsplatsförlagt lärande). Efter utbildningen på ett yrkesprogram ska det vara möjligt att börja jobba.

Lärlingsutbildning är ett alternativ inom alla yrkesprogram. Inom lärlingsutbildning ska minst halva tiden av gymnasiestudierna vara APL. Syftet är att ge en grundläggande yrkesutbildning med ökad arbetslivserfarenhet. Lärlingsutbildning är en studieväg med samma behörighetsregler, kunskapskrav och examensmål som skolförlagd yrkesutbildning.

Population

Eftersom vissa populationsavgränsningar gjorts i denna undersökning speglar rampopulationen i denna rapport inte exakt Skolverkets officiella statistik över elever i yrkesutbildning årskurs 3 under läsåret 2013/14, 36 900 elever. Populationen i rapporten har avgränsats med kriteriet att eleven ska ha funnits i årskurs 1 (oavsett gymnasieprogram) vid läsåret 2011/12 för att med säkerhet påbörjat ett program inom den nya gymnasieskolan, GY11. De ska också varit folkbokförda i Sverige i mars 2015 för att ingå i rampopulationen. Slutlig rampopulation omfattade 35 713 personer.

Riksrekryterande utbildning

Detta är utbildningar där det bedömts finnas ett nationellt behov inom små men angelägna yrken. Elever kan söka riksrekryterande utbildning från hela landet på samma villkor. Exempel på riksrekryterande utbildningar är Flygteknikutbildningen, Marinteknikutbildningen, Samiska näringar, Sjöfartsutbildningen, Tågteknikutbildningen samt Yrkesdansarutbildningen.

Slutförd gymnasieutbildning

En gymnasial utbildning klassas som slutförd enligt samma definition som en avgående elev, dvs. att en gymnasieexamen eller ett studiebevis om minst 2500 poäng är utfärdat.

Statistiskt säkerställd

Ett statistikvärdes osäkerhet beror på den totala avvikelser (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan beskrivas enligt följande:

Totala felet = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

I denna undersökning förekommer samtliga typer av fel. Den slumpmässiga osäkerhet som orsakas av att skattningarna baseras på ett urval uppskattas med hjälp av 95 procentiga konfidensintervall. Det har dock inte genomförts några metodstudier för att kunna redovisa kvantitativa mått över storleken på andra osäkerhetskällor än urvalsfelet.

Med ett 95-procentigt konfidensintervall menas att det sökta värdet på målstorheten med 95 procent sannolikhet ligger inom intervallets gränser, om andra fel än urvalsfel är försumbara och urvalet är tillräckligt stort.

Om jämförelser mellan statistikvärden görs är det brukligt att använda konfidensintervallen för att identifiera skillnader som är statistiskt säkerställda. De skattade konfidensintervallen får då inte överlappa varandra.

Punktskattningar och osäkerhetstal för 95-procentiga konfidensintervall finns presenterade i separata Exceltabeller under "Utvalda tabeller och diagram" på www.scb.se/uf0548.

Studiebevis

Om kraven för yrkesexamen inte uppfylls när eleven gått ut tredje året utfärdas ett studiebevis istället med de kurser och betyg som utfärdats.

Utländsk bakgrund

En person född utomlands eller att båda föräldrarna är födda utomlands räknas som utländsk bakgrund. Född i Sverige och minst en av föräldrarna födda i Sverige räknas som svensk bakgrund.

Yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskolan

Krav för yrkesexamen med grundläggande behörighet till högskoleutbildning:

- Yrkesexamen enligt ovan.
- Godkända betyg i svenska/svenska som andraspråk 2 och 3 samt engelska 6.

Så görs statistiken

Från Skolverkets elevregister för gymnasieskolan drogs ett stratifierat obundet slumpmässigt urval av 12 000 personer som läst tredje året på ett gymnasialt yrkesprogram under läsåret 2013/14. Urvalet stratifierades på 26 stratum via variabeln kön och de 13 yrkesprogram som finns (inklusive riksrekryterande utbildning) varpå en webb- och pappersinsamling påbörjades. Under datainsamlingsperioden drogs sedan ett suburval på 3 016 personer som ännu inte svarat för att koncentrera bortfallsuppföljningen via telefonintervjuer. Undersökningen var frivillig att delta i.

SCB har formulerat frågorna i undersökningen i samråd med statistikanvändarna och mättekniker på SCB, som är specialister på frågekonstruktion. Utmaningen var att göra en webbenkät, en pappersenkät och ett telefonintervjuformulär som alla var anpassade för respektive metod utan att generera modeeffekter.

Frågeformuläret innehöll 21 nummerade frågor, några av dem hade delfrågor vilket genererade totalt 32 frågor.

Undersökningen genomfördes som en webbboffensiv enkätundersökning med telefonuppföljning. Det betyder att i de två första kontakterna gav endast möjlighet att bevara en webbenkät. Ett missiv med inloggningsuppgifter till webblancketten skickades ut den 10 april 2015. Sedan skickades 3 påminnelser till dem som inte besvarat frågeblanketten. Ett tack- och påminnelsekort skickades den 17 april. En påminnelse som också innehöll en pappersenkät skickades den 24 april och en slutlig påminnelse med ny pappersenkät den 5 maj. Samtliga utskick hade inloggningsuppgifter till webbenkäten. Den 25 maj började telefonintervjuare att ringa till ett urval av de som dittills inte besvarat frågeblanketten i ett syfte att reducera eventuell bortfallsrisk. Datainsamlingen avslutades den 12 juni 2015. Det fanns möjlighet att besvara webbenkäten under hela insamlingsperioden.

Undersökningen genomfördes för första gången under våren 2015 och inga ytterligare undersökningsomgångar är planerade.

Statistikens tillförlitlighet

Ett statistikvärdes tillförlitlighet beror på det totala felet mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan bestå av urvalsfel, bortfallsfel, täckningsfel, mätfel och bearbetningsfel. Precis som i många andra urvalsundersökningar förekommer i denna undersökning alla dessa fel.

De felkällor som vanligtvis har störst påverkan på resultatet är urvalsfel och bortfallsfel. Konfidensintervall är ett mått på urvalsfelet och för stora redovisningsgrupper är intervallen små. För små redovisningsgrupper, t.ex. vissa yrkesprogram eller lärlingseleverna, är intervallen större. Andelen individer av urvalet som valde att delta i undersökningen är 30,5 procent, den vägda svarsandelen beräknas till 40,2 procent. Den vägda svarsandelen ger ett kvalitetsmått med avseende på potentiell bortfallsrisk. På grund av den låga svarsandelen är statistikens tillförlitlighet lägre än vad som undersökningen dimensionerats för i planeringsfasen, och resultaten bör därför tolkas med extra försiktighet.

En bortfallsanalys har genomförts inför väl av hjälpinformation och beräkning av kalibrerade vikter som bland annat kompenserar för bortfallsrisk. Bortfallet är skevt fördelat exempelvis genom att män svarat i lägre grad än kvinnor och att personer utan gymnasieexamen svarat i lägre grad än personer med gymnasieexamen. Bortfallsfelet har troligtvis minskat genom att kalibrera mot kända totaler i register samt att ett suburval drogs inför telefonuppföljningen.

Kontroller av det insamlade datamaterialet indikerar modeeffekter i vissa frågor. Detta trots att resurser lagt på att minimera risken för denna typ av mätfel. Något experiment för att säkerställa modeeffekter har inte gjorts.

Bra att veta

Mer information om undersökningen kvalitet finns dokumenterat i Beskrivningen av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0548.

Referenser

Prop. 2008/09:199(2008) Regeringens proposition 2008/09. Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan

SOU. (2008:27) Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola

<http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=36499>

In English

Summary

The new reform for upper secondary school (Gy11) was introduced in the 2011/12 academic year. The aim of the reform was, among other things, to better prepare pupils for working life. This would be accomplished by more stringent admission requirements to upper secondary school, vocational subjects would be focussed on to a greater degree and a mandatory requirement for at least 15 weeks of workplace-based learning and apprenticeships would be introduced. In the 2013/14 academic year the first pupils completed upper secondary school according to the reform. The results in this report are based on information from a sample of persons who completed the third year of the vocational programme in the 2013/14 academic year.

71 percent of the survey population completed the third year of the vocational programme with a degree in the 2013/14 academic year. Women received a degree that gave them eligibility to higher education to a greater extent than men. The percentage of survey population who did not meet the requirements for a vocational degree during the 2013/14 was thus 29 percent. A study certificate with 2 500 upper secondary points was about as common as not completing the programme.

64 percent of the survey population from the vocational programme had work as their main activity during the measurement week 6-12 April 2015. Among those who received a vocational degree, 70 percent had work as their main activity. Some of the people in the survey population had some other main activity, but worked at least one hour during the measurement week. 71 percent worked at least one hour during the measurement week, and of those who received their vocational degree, 78 percent worked at least one hour. Of those who worked at least one hour, 65 percent worked full-time during the measurement week. Full-time work was more common among men than among women. 11 percent had training as their main activity during the measurement week. Those who took the hotel and tourism programme worked to a greater extent than the average while those who took the national recruitment training¹² programme worked to a lesser extent. More than half of those who worked reported that their duties were largely consistent with the vocational area they studied in upper secondary school.

---

¹² This type of education is deemed to be a national need in small but important professions. Pupils can apply for national recruitment training from across the country on the same conditions. Examples of recruiting nationwide are aeronautics training, maritime technology and engineering training, Saami livelihood, rail traffic engineering training and professional dance training.

17 percent were unemployed during the measurement week, but 29 percent had been unemployed at some time during the first quarter of 2015. Unemployment during the first quarter of 2015 was more common for men than for women, and more common for those who did not receive a vocational degree than for those who had a vocational degree.

The quality of the on-the-job training was generally regarded as high. Support from supervisors and work environment received the highest ratings. where more than half of the survey population considered the quality was high, while 10 percent thought it to be of low quality. The on-the-job part of the training received better ratings in general than the training that was conducted in the school when it came to quality of the training.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Statistikservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Statistics service, phone +46 8 506 948 01

